

Kurzus kódja(i): FLM-251.04

Kurzus címe: Játékfilmes forgatókönyvírás. A klasszikus történetmesélés alapjai I.

Tanár neve: Hegedüs Bálint, Krigler Gábor, Lovas Balázs

Kurzus időpontja, helye: Csütörtök, 13.00-16.00; Stúdió

Vetítések időpontja, helye: –

Kurzus típusa: Előadás/szeminárium

Kurzus leírása: Ott van a fejedben a magyar mozi megváltó filmötlet, de nem tudod, hogyan öntsd formába? Ha ez a helyzet, jelentkezz a szeptemberben induló forgatókönyvírói kurzusra, és tanul meg a játékfilmes és televíziós sorozatírás alapjait, miközben mi segítünk kifejleszteni az ütőképes forgatókönyvet az ötletedből.
Cáfolhatatlan tény: a forgatókönyvírás nem impressziókra épülő művészet, hanem egy komoly szakma, tanulható szabályokkal és működőképes módszerekkel, melyek segítenek kreativitásodat úgy kibontani, hogy a nézők számára is élvezetes, a piacon is eladható filmélmény legyen a végeredmény.
A kedd délutánonként rendezett kurzus folyamán nemcsak a játékfilmes és televíziós forgatókönyvírás nemzetközileg elismert alapjait sajátíthatod el az előadásokon, de a workshopok során az oktatókkal és hallgatókkal végzett közös kreatív munka keretében fejlesztheted ki filmötleted a szinopszison, karakterleírásokon és treatmenten át a kész forgatókönyvig. Mindezeket házi feladat formájában kell megírnod alkalomról alkalomra, tehát csak az jelentkezzen, akiben van szorgalom, ugyanis mi mindenkit gyakorlati munkára sarkallunk, és mindenki agyát megmozgatjuk!

Az oktatók:

Krigler Gábor: story editor - *Barátok közt* 1999-2003, az HBO *Született lúzer* c. sorozatának írója, a *(folyt. köv.) - Hogyan írjunk tévésorozatot* c. könyv szerzője, a CEU oktatója

Lovas Balázs: a *Tesó, Kész cirkusz* és *Konyec* c. filmek forgatókönyvírója, a 2003-as Magyar Filmszemle legjobb fiatal forgatókönyvírója, az HBO *Született lúzer* c. sorozatának írója, a magyar.film.hu szerkesztője

Hegedüs Bálint: a 2009-es Magyar Filmszemle legjobb forgatókönyvírója, a *Mázli* és *Zsiguli* c. filmek írója, a 2002-es Hartley-Merrill Forgatókönyvíró verseny nemzetközi díjazottja, a *Barátok közt* és az HBO *Született lúzer* c. sorozatának írója

Időtartam:

2 szemeszter, 2x10 hét
2 X 2 óra csütörtök 13h-tól

részvevők: 15 hallgató, előadásokon együtt, illetve gyakorlati foglalkozásokon 3 db ötfős csoportra osztva egy-egy vezető tanárral
a két féléves képzés egymásra épül, így az első félévben fölvevett hallgatók folytathatják a második féléves képzést

TEMATIKA – 2. félév

1. nap

1. előadás: **Bevezetés** (A forgatókönyvírás története, A forgatókönyvírás szakmaisága, Irányított kreativitás, A hollywoodi és az európai gyakorlat, a magyar sajátosságok)

2. előadás: **Az ötlet** (Logline; A nézők alapelvárásai /új információ, kötődés, konfliktusrendezés, teljesség igénye/, Történetpotenciál, Vizuális aspektus, High concept, Premissza és mondanivaló, Szellemi ingatlan)

2. nap

workshop: hozott filmötletek közös elemzése és revíziója
*házi feladat:*ötletek átdolgozása

3. nap

1. előadás: **Struktúra I.** (Felvonás: klasszikus 3-as struktúra /bevezetés, bonyodalmak, megoldás/, Indító esemény, Fordulópontok, Akció-reakció, fokozás)

2. előadás: **Struktúra II.** (Cselekményszálak, fő- és mellékszálak, Krízis, tetőpont, megoldás, A formabontó strukturálás és veszélyei)

4. nap

workshop: a fejlesztett sztorik közös szerkezeti elemzése

házi feladat: szinopszis átírása

5. nap

1. előadás: **Karakter I.** (Karaktertípusok /protagonist, antagonist, támogató mellékkarakterek/, A célorientált karakter /cél, szükség, változás/, Jellemfejlődési ív, Sokdimenziós karakter)

2. előadás: **Karakter II.** (Empátia, Háttértörténet, Karakterleírások, karakterprotokollok, A karakteralapú és eseményalapú történetmesélés különbségei, A szereposztás megtervezése)

6. nap

workshop: a fejlesztett szinopszisok közös elemzése

házi feladat: karakterrajzok megírása

7. nap

1. előadás: **Történetépítés I.** (Történet és cselekmény, Történetípusok /klasszikus, minimalista, formabontó/, A konfliktus természete és szintjei /belső, személyes, külső/, Változás és állapot)

2. előadás: **Történetépítés II.** (Okozatiság, logika, következetesség; Narratív feszültség és a történeti lyukak; Valóság és drámai valóság, Expozíció; Set up – Pay off; Szekvenciák – polaritás, ritmus, tempó)

8. nap

workshop: a fejlesztett sztorik karaktereinek közös elemzése

házi feladat: treatment írása

9. nap

1. előadás: **Premissza** (A premissza/theme/központi kérdés és az üzenet különbsége; Controlling idea-counter idea dialektikájának kimutatása filmpéldákon és a fejlesztett sztorikban)

2. előadás: **Treatment és szinopszis** (európai és amerikai treatment formátumok, hogyan építsünk fel egy hatásos szinopszist és treatmentet?)

10. nap

workshop: treatment megbeszélése

házi feladat: fölkészülés félévi vizsgára: - treatment átírása

- kiválasztott nagyjátékfilm forgatókönyvének elemzése

Kurzus teljesítésének követelményei: Megadott listából választott nagyjátékfilm forgatókönyvének elemzése + műhelymunka során fejlesztett forgatókönyv (treatment) megvédése.

Vetített filmek:

Filmlista:

A következő filmeket nézd meg figyelmesen dramaturgiai szempontból, ugyanis a szemléltető példákat folyamatosan ezekből a mozikból fogjuk kiemelni:

* **Aranyoskám (Tootsie)** – 1982, **rendezte:** Sidney Pollack. **írta:** Larry Gelbert, Barry Levinson, Elaine May, Don McGuire, Murray Schisgal. **fsz.:** Dustin Hoffman, Jessica Lange, Teri Garr, Charles Durning, Bill Murray

* **Fargo** – 1996, **rendezte és írta:** Joel és Ethan Coen. **fsz.:** Frances McDormand, William H. Macy, Steve Buscemi, Peter Stormare

* **Kínai negyed (Chinatown)** – 1974, **rendezte:** Roman Polanski. **írta:** Robert Towne, Roman Polanski. **fsz.:** Jack Nicholson, Faye Dunaway, John Huston

* **Nyolcadik utas: a halál (Alien)** – 1979, **rendezte:** Ridley Scott. **írta:** Dan O'Bannon és Ronald Shusett sztorijából Dan O'Bannon. **fsz.:** Tom Skerritt, Sigmourney Weaver, Ian Holm, John Hurt, Harry Dean Stanton

* **Sekély sírhant (Shallow Grave)** – 1995, **rendezte:** Danny Boyle. **írta:** John Hodge.

fsz.: Ewan McGregor, Kerry Fox, Christopher Eccleston
* **Szemtől szemben (Heat)** – 1995, **rendezte:** Michael Mann. **írta:** Michael Mann. **fsz.:** Al Pacino, Robert De Niro, Val Kilmer, Jon Voight, Tom Sizemore
* **Taxisofőr (Taxi Driver)** – 1976, **rendezte:** Martin Scorsese. **írta:** Paul Schrader. **fsz.:** Robert De Niro, Cybill Shepherd, Peter Boyle, Jodie Foster, H. Keitel

Ajánlott:

Ezekre a filmekre is fogunk időnként hivatkozni. Érdemes őket is megnézni.
* **Adaptáció (Adaptation)** – 2002, **rendezte:** Spike Jonze. **írta:** Susan Orlean könyve nyomán Charlie Kaufman. **fsz.:** Nicholas Cage, Meryl Streep, Chris Cooper
* **Annie Hall** – 1977, **írta és rendezte:** Woody Allen. **fsz.:** Woody Allen, Diane Keaton
* **Apádra ütök (Meet the Parents)** – 2000, **rendezte:** Jay Roach. **írta:** Greg Glienna és Mary Ruth Clarke sztorijából James Herzfeld és John Hamburg. **fsz.:** Robert De Niro, Ben Stiller, Teri Polo, Owen Wilson
* **Fülledtség (Bound)** – 1996, **írta és rendezte:** Andy és Larry Wachowski. **fsz.:** Jennifer Tilly, Gine Gershon, Joe Pantoliano
* **A gyűlölet (La haine)** – 1995, **írta és rendezte:** Mathieu Kassovitz. **fsz.:** Vincent Cassel, Said Taghmaoui, Hubert Koundé
* **Szerelmes Shakespeare (Shakespeare in Love)** – 1998, **rendezte:** John Madden. **írta:** Marc Norman és Tom Stoppard. **fsz.:** Joseph Fiennes, Gwyneth Paltrow, Geoffrey Rush, Tom Wilkinson
* **Tükör által homályosan (Through a Glass Darkly)** – 1961, **rendezte és írta:** Ingmar Bergman. **fsz.:** Harriet Andersson, Gunnar Björnstrand, Max von Sydow

Közösen elemzett filmek:

A két félév folyamán a következő filmeket fogjuk megtekintéssel egybekötve közösen elemezni (a lista változhat):

* **Az Ember gyermeke (Children of Men)** – 2006, **rendezte:** Alfonso Cuarón. **írta:** Alfonso Cuarón, Timothy J. Sexton, David Arata, Mark Fergus, Hawk Ostby. **fsz.:** Clive Owen, Julianne Moore, Michael Cain
* **Let the Right One In** – 2008, **rendezte:** Tomas Alfredson. **írta:** John Ajvide Lindqvist. **fsz.:** Kåre Hedebrant, Lina Leandersson, Per Ragnar
* **Maria Full of Grace** – 2004, **rendezte és írta:** Joshua Marston. **fsz.:** Catalina, Sandino Moreno, Virginia Ariza, Yenny Paola Vega
* **Right at Your Door** – 2006, **rendezte és írta:** Chris Gorak. **fsz.:** Mary McCormack, Rory Cochrane, Tony Perez
* **Táncos a sötétben (Dancer in the Dark)** – 2000, **írta és rendezte:** Lars von Trier. **fsz.:** Björk, Catherine Deneuve, David Morse, Peter Stormare

Kötelező / ajánlott irodalom:

Cooper, Dana (1997) *Writing Great Screenplays for Film and TV*. Macmillan.
Egri Lajos (1946) *The Art of Dramatic Writing*. Simon & Schuster.
Field, Syd (1979) *Screenplay: The Foundations of Screenwriting*. Delta.
Goldman, William (2002) *Mit is hazudtam?* Európa.
Krigler Gábor (2004) *folyt. köv. Hogyan írjunk tévésorozatot?* Akadémiai Kiadó.
Mamet, David (1992) *On Directing Film*. Penguin.
McKee, Robert (1997) *Story – Substance, Structure, Style and the Principles of Screenwriting*. Methuen.
Seger, Linda (1990) *Creating Unforgettable Characters*. Henry Holt & Company.
Thompson, Kristin (1999) *Storytelling in the New Hollywood: Understanding Classical Narrative Technique*. Harcard University Press.
Trottier, David (1998) *Screenwriter's Bible*. Silman-James Press.

ONLINE FORRÁSOK:

Ingyenes, online angol könyvek, érdemes ezekkel kezdened, mert összefoglalják egyben az elméletet: <http://members.aol.com/anniraff/>
http://www.joeteevee.com/Screenwriting_Workbook.pdf
Hasznos kérdések a sztoridhoz: <http://www.scriptsales.com/DDFundCheck.html> - a Scriptsales egyébiránt a Hollywoodi forgatókönyvpiac szakmai lapja, benne a legfrissebb eladásokkal a karakterépítéshez nagy segítség:
<http://www.writersvillage.com/character/index.htm>
<http://www.scriptsales.com/DDFundCharacter.html>
Itt hasznos cikkeket találsz szakmai fogásokról: <http://www.wordplayer.com/> - Terry

Rossio és Ted Elliott szakmai tanácsai

<http://www.wga.org/craft/> - a Writers' Guild of America honlapjáról

<http://members.aol.com/screenwryt/tools.htm>

Itt hasznos linkeket, amikben mélyebbre áshatod magad:

<http://www.dvshop.ca/dvcafe/writing/beginners.html>

<http://www.forgatokonyv.lap.hu>

<http://www.scriptcrawler.net/links.shtml#resources>

A legrangosabb szakmai lap online változata: <http://www.scriptmag.com/index.php>

A legnagyobb adatbázis letölthető forgatókönyvekkel: <http://www.script-o-rama.com/>
